

מבקר המדינה – דוח מיוחד | אדר ב' התשפ"ד |
אפריל 2024

משרד ראש הממשלה

**הבינוי והמיגון של
מעונות ראשי
הממשלה ושל
משרד ראש
הממשלה**

הבינוי והמיגון של מעונות ראשי הממשלה ושל משרד ראש הממשלה

רקע

מדינת ישראל עוסקת זה כעשור בניסיון להקים מבנים חדשים למשרד ראש הממשלה (משרד רה"ם) ולמעון ראש הממשלה. הפעולה בתחום זה החלה עוד בשנת 2014 בפרויקט "אלמוג". מטרתו המרכזית של הפרויקט הייתה לספק לראש הממשלה ולמוקדי ההנהגה מיגון ביטחוני ותשתית תפקודית שיבטיחו את שרידותם ואת רציפות פעילותם בעיתות שגרה וחירום. הפרויקט תוכנן להיבנות בשטח הנכלל בשטחה של קריית הממשלה בירושלים. הליכי המכרז לתכנון הפרויקט החלו כשני עשורים קודם לכן, בשנת 1995, ותכנונו החל בשנת 2000, אולם קידומו הוקפא. במאי 2014 החליטה ממשלת ישראל להתחיל לקדם מחדש את הפרויקט, ובאוקטובר 2018 הופסק קידומו. בעקבות הפסקת פרויקט אלמוג, בשנת 2019 החל משרד רה"ם לגבש תוכנית חלופית, שיישומה מתוכנן במקום אחר בקריית הלאום בירושלים, סמוך למבנה משרד רה"ם הנוכחי - פרויקט "שירה". בדוח הביקורת הקודם של משרד מבקר המדינה בנושא זה, שפורסם באוגוסט 2020¹ (הדוח הקודם), צוין כי לנוכח עיכוב של שנים ביישום פרויקט להקמת משרד ומעון לראש הממשלה, המליץ משרד מבקר המדינה למשרד רה"ם לבחון בהקדם את החלופות למקום הפרויקט וליזום את הבאתן להחלטת הממשלה וכן המליץ כי עד להקמת מבנה חדש כאמור, יבצע משרד רה"ם במבנה הקיים של משרד רה"ם ובמבנה המעון הרשמי ברחוב בלפור בירושלים פעולות מיגון ותיקון ליקויי בטיחות, כנדרש על פי עמדת השב"כ וגורמי מקצוע נוספים, להבטחת שרידותו ורציפות תפקודו של ראש הממשלה בשעת חירום (שיפוץ משרד רה"ם והמעון בבלפור). יצוין כי מאמצע שנת 2019 עד נובמבר 2022 התקיימו חמש מערכות בחירות לכנסת, וכי מתחילת שנת 2020 עד מאי 2021 התמודדה ממשלת ישראל עם משבר מגפת הקורונה. כמו כן, בשמחת תורה ביום 7 באוקטובר 2023, בעקבות מתקפה רצחנית של ארגון חמאס על מדינת ישראל, פרצה מלחמה.

דוח זה נועד בין היתר לבחון את ההשלכות הנובעות מההתמשכות רבת השנים של הניסיונות להקים מבנה למשרד רה"ם ולמעון ראש הממשלה. בדוח מובאים פירוט וניתוח של ההוצאות הכספיות שהצטברו לאורך שנים, שבמהלכן נכשלה ההקמה של פרויקט אלמוג, לא קודמה ההקמה של פרויקט שירה ומתעכב פרויקט השיפוץ של המעון הרשמי בבלפור.

1 מבקר המדינה, דוח שנתי 170 (2020), "פרויקט הקמת מבנה חדש למשרד ראש הממשלה ומעונו".

נתוני מפתח

כ-32 חודשים לפחות

עיכוב בשיפוץ המעון הרשמי בבלפור, בין מאי 2018 ומרץ 2023, בגין גורמים אלה: מחלוקת במשרד רה"ם בעניין מימון שיפוץ המעון הפרטי בקיסריה (כ-8 חודשים); אי-פינוי המעון הרשמי בבלפור (כ-18 חודשים); ושיתוף מאוחר של השב"כ (כ-6 חודשים). נכון לנובמבר 2023 השיפוץ טרם הושלם

6 - 8 שנים

משך הזמן שיידרש להקמת פרויקט שירה, שתכנונו טרם הושלם

כ-10 שנים

חלפו מאז התקבלה החלטת הממשלה להנעת פרויקט אלמוג (2014), יותר מ-5 שנים חלפו מהקפאת הפרויקט (2018), וטרם התקבלה החלטת ממשלה בדבר פרויקט מעון הקבע העתידי של ראש הממשלה

24.9 מיליון ש"ח

עלות מיגון המעון הפרטי ברעננה של ראש הממשלה לשעבר נפתלי בנט, בתקופת כהונתו כראש הממשלה. כ-9.5 מיליון ש"ח מסכום זה שימשו לשכירת אמצעי אבטחה ומיגון זמניים, מהם כ-6.2 מיליון ש"ח לשכירת תאי שירותים ניידים בסך כ-103,000 ש"ח לפריט בחודש וגנרטורים בסך כ-390,000 ש"ח לפריט בחודש, במשך כ-12.5 חודשים

15.8 מיליון ש"ח

עלות רכישת מוצרים לצורך מיגון ושיפוץ של המעון הרשמי בבלפור (החצר הפנימית והמטבח). בשל העיכוב בשיפוץ המעון בבלפור רוב המוצרים התיישנו או הושמדו

56 מיליון ש"ח

עלות מיגון המעונות הפרטיים של ראשי הממשלה (בקיסריה, ברעננה, בתל אביב וברחוב עזה בירושלים) לצורך שהותם בהם, בשל התמשכות שיפוץ המעון הרשמי בבלפור (עד נובמבר 2023)

60%

צמצום התכולות שקבע השב"כ למיגון המעון הרשמי בבלפור בעקבות פעולת משרד רה"ם: אומדן העלות היה 54 מיליון ש"ח, בעקבות תוספת תכולות השב"כ היה אומדן העלות כ-123 מיליון ש"ח, ולבסוף הוא צומצם לכ-50 מיליון ש"ח

26.8 מיליון ש"ח

עלות מיגון המעונות הפרטיים ברחוב עזה ובקיסריה של ראש הממשלה בנימין נתניהו, בתקופת כהונתו כראש הממשלה מדצמבר 2022 ועד נובמבר 2023. כ-10.4 מיליון ש"ח מסכום זה שימשו לצורך התקשרות לביצוע עבודות בטיחות ומיגון של חלונות מרפסת המעון הפרטי ברחוב עזה

3.58 מיליון ש"ח

עלות מיגון המעון הפרטי בתל אביב של ח"כ יאיר לפיד, בתקופת כהונתו כראש הממשלה. כ-2.79 מיליון ש"ח מסכום זה שימשו לשכירת אמצעי אבטחה ומיגון זמניים

פעולות הביקורת

בחודשים אפריל עד אוגוסט 2019 ביצע משרד מבקר המדינה ביקורת בנושא הקמת מבנה חדש למשרד ראש הממשלה ומעונו (הביקורת הקודמת), וממצאיה פורסמו באוגוסט 2020. הביקורת הנוכחית בוצעה בחודשים מאי 2022 - מרץ 2023 לסירוגין. בביקורת בדק משרד מבקר המדינה אם ובאיזו מידה תוקנו ליקויים שהועלו בדוח הקודם בנושאים האלה: העיכוב בביצוע הפרויקט, עבודת המטה לבדיקת הבינוי בסביבת הפרויקט, ניהול הפרויקט ופעילות הוועדה להסרת חסמים. כמו כן בדק משרד מבקר המדינה שני נושאים שלא נבחנו בביקורת הקודמת: מיגון המעונות הפרטיים והתאמתם לשהות ראשי הממשלה וכן הסדרת אבטחתם של בתי שרים ומעונות פרטיים של ראשי ממשלה מול רשויות התכנון. הביקורת נעשתה במשרד רה"ם, ובדיקות השלמה נעשו בשב"כ, במשרד הביטחון, באגף החשב הכללי במשרד האוצר (אגף החשכ"ל) ובמשרדי המשפטים, הגנת הסביבה, הבריאות, התקשורת והחוז.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

ניהול הפרויקטים אלמוג ושירה - מעקב

קבלת החלטת הממשלה בנוגע לעתיד פרויקט מבנה הקבע למעון ראש הממשלה - בביקורת הקודמת עלה כי כארבע שנים לאחר שהתקבלה החלטת הממשלה בדבר קידום פרויקט אלמוג, הוטלה בספק היתכנות הקמת הפרויקט במקום המתוכנן ונשקלה הקמתו במקום חלופי. בביקורת הנוכחית נמצא כי **הליקוי תוקן במידה חלקית**: במועד סיום הביקורת הנוכחית, יותר מחמש שנים לאחר שהוקפא פרויקט אלמוג בשנת 2018, משרד רה"ם גיבש חלופה - פרויקט שירה, שעלותה מוערכת בכ-500 מיליון ש"ח. ואולם עדיין לא התקבלה החלטת הממשלה בנוגע לפרויקט החלופי - משרד רה"ם אומנם גיבש טיוטת הצעה לממשלה בנוגע לפרויקט שירה, אולם הוא לא גיבש "הצעת מחליטים" סופית ולא הביא את ההצעה להחלטת הממשלה. עקב כך מתעכב מתן המענה המיגוני המיטבי לראש הממשלה.

מינוי גורם אחד שיופקד על הובלת הפרויקט - בביקורת הקודמת נמצאו כמה חולשות בניהול הפרויקט והומלץ על מינוי גורם אחד שיופקד על הובלת הפרויקט. בביקורת הנוכחית נמצא כי **הליקוי תוקן במידה מועטה**: ניהול הפרויקט הופקד בכוח או בפועל בידי כמה גופים, ובהם אגף ההנדסה והבינוי במשרד הביטחון (אהו"ב) ומשרד רה"ם. במשך קרוב לחמש שנים לא הצליח אהו"ב לקדם את הפרויקט ואף לא לקדם הליך תכנון ראשוני במסגרתו. זאת, בין היתר, על רקע היענות חלקית של משרד רה"ם לדרישות אהו"ב לקבל נתונים הנחוצים לתכנון הפרויקט ועל רקע היעדרו של גורם מוסכם שיופקד על הובלת הפרויקט.

הסדרת התיאום בין הגורמים המעורבים בפרויקט - בביקורת הקודמת נמצאו חוסר תיאום והעברת מידע לקויה בין הגורמים המקצועיים שהיו מעורבים בפרויקט אלמוג. בביקורת הנוכחית נמצא כי **הליקוי תוקן במידה מועטה**. נמצא כי בטיטת הצעת המחליטים משנת 2023 שגיבש משרד רה"ם נכתב כי תוקם ועדת היגוי לתכנון פרויקט שירה, אך לא פורטו בה תפקידי הוועדה ולא ניתן בה ביטוי להיבטי התיאום בין הגורמים העוסקים בפרויקט בשלב הביצוע. טיוטת הצעת המחליטים טרם הובאה להחלטת הממשלה.

הסרת חסמים בניהול הפרויקט - בביקורת הקודמת נמצא כי הוועדה להסרת חסמים, שתפקידה להכריע במחלוקות ולסייע בהסרת חסמים, לא התכנסה, על אף קיומם של חסמים מהותיים ועיכובים ניכרים בתהליך ניהול הפרויקט. בביקורת הנוכחית נמצא כי **הליקוי תוקן במידה מועטה**. לא נקבע מנגנון פיקוח ובקרה על ניהול פרויקט שירה בשלב ביצוע, ובכלל זאת לא הוחלט אם לקבל את הצעת משרד רה"ם למנות את ועדת ההיגוי לגורם מפקח ומבקר.

השיפוץ והמיגון של משרד ראש הממשלה - מעקב

מיגון ביניים של משרד ראש הממשלה - בביקורת הקודמת נמצא כי מצב התחזוקה של מבנה משרד רה"ם ירוד ונמצאו בו ליקויי בטיחות רבים, לרבות ב"מתחם ראש הממשלה". בביקורת הנוכחית נמצא כי **הליקוי תוקן במידה חלקית**. אומנם משרד רה"ם ביצע במתחם עבודות אבטחה, שיפוץ ומיגון, ובכלל זה במזכירות הממשלה, בחדר הקבינט ובלשכת ראש הממשלה, בהיקף של 14.7 מיליון ש"ח, ואולם בשאר חלקי מבנה המשרד לא בוצעו העבודות המתוכננות לתיקון ליקויי בטיחות חשמל ואש. כמו כן, בדוח ביקורת של אגף החשכ"ל נכתב, בהסתמך בין היתר על בדיקת משרד רה"ם, כי נמצאו בדיעבד פערים בין תכולות הציוד שמשרד רה"ם הזמין לצורך העבודות במשרד ובין התכולות שהוא קיבל בפועל, מבחינת היקף הציוד, השימוש שניתן לעשות בו ואיכותו.

השיפוץ והמיגון של המעון הרשמי בבלפור - מעקב

מיגון ביניים של המעון הרשמי בבלפור - בביקורת הקודמת נמצא כי מצבו הפיזי של מעונו הרשמי של ראש הממשלה ברחוב בלפור בירושלים הוגדר על ידי גורמי המקצוע באוגוסט 2015 כך: "ברור שבבלפור אי אפשר בפועל להישאר. הבניין הזה קטן, מט לנפול". בביקורת הנוכחית נמצא כי **הליקוי תוקן במידה מועטה**: במהלך שלוש השנים שחלפו ממועד הביקורת הקודמת קידם משרד רה"ם את המיגון והשיפוץ של מבנה המעון הרשמי רק במידה מועטה ותוך עיכובים רבים. עד למועד העדכון שמסר משרד רה"ם בפברואר 2024, הוציא המשרד הזמנה בסך כ-37.3 מיליון ש"ח לביצוע הפרויקט, מסך זה נוצל בפועל סך של כ-3.4 מיליון ש"ח (9%). על פי הערכת משרד רה"ם, ממאי 2023 נותרו כשנתיים עד להשלמת הפרויקט. עולה כי שיפוץ המעון בבלפור צפוי להסתיים בסוף שנת 2025 לכל המוקדם, כחמש שנים לאחר פרסום הביקורת הקודמת.

שיפוץ המעון הפרטי בקיסריה (ראש הממשלה בנימין נתניהו) לצורך ביצוע עבודות במעון הרשמי בבלפור - לצורך שיפוץ המעון הרשמי בבלפור נדרש בשנת 2018 לפנותו באופן מיידי מדייריו. במאי 2018 הוחלט במשרד רה"ם כי ראש הממשלה ישהה בתקופת השיפוץ במעונו הפרטי בקיסריה, וביוני 2018 מסר אב הבית של המעון הרשמי למשרד רה"ם כי לשם מעבר ראש הממשלה למעון הפרטי בקיסריה יש לבצע בו עבודות תחזוקה. בעניין זה עלה כלהלן:

1. **עיכוב בשיפוץ המעון בבלפור בשל קושי בקביעת היקף המימון הציבורי לשיפוץ המעון הפרטי בקיסריה -** בין יוני 2018 לינואר 2019 התעכב משרד רה"ם בקבלת החלטה בנוגע להיקף המימון הציבורי שיוקצה לעבודות שיבוצעו במעון הפרטי בקיסריה, בשל קושי להבחין בין פעולות תחזוקה במעון הפרטי ובין פעולות העשויות להשביח את מבנהו. כפועל יוצא מכך חל עיכוב של כ-8 חודשים במועד שבו אפשר היה להתחיל בעבודות השיפוץ במעון הרשמי בבלפור.

2. **עיכוב בשיפוץ המעון בבלפור בשל אי-פינויו לאחר השלמת שיפוץ המעון בקיסריה -** עד נובמבר 2019 בוצעו במעון הפרטי בקיסריה עבודות מיגון בעלות של 795,000 ש"ח ועבודות תחזוקה בעלות של 190,000 ש"ח, מהן 165,200 ש"ח במימון משרד רה"ם ו-24,800 ש"ח במימון פרטי, בהתאם להנחיית חשב המשרד. תשלום המשרד תמורת ביצוע עבודות אלה במעון הפרטי, בסכום כולל של 960,000 ש"ח,

נועד לאפשר את יציאתו של ראש הממשלה מן המעון הרשמי בבלפור למעון הפרטי, לצורך שיפוצו המייד של המעון הרשמי. ואולם, ראש הממשלה המשיך לשהות במעון הרשמי ברחוב בלפור יותר משנה וחצי לאחר תום עבודות המיגון במעון הפרטי, עד יולי 2021, סמוך לאחר הקמת ממשלת ישראל ה-36 וסיום כהונתו. עקב כך חל עיכוב של כשנה וחצי בשיפוץ המעון הרשמי בבלפור. יצוין כי בתקופה זו התקיימו שלוש מערכות בחירות לכנסת.

התיישנות והשמדה של מוצרים שנרכשו במסגרת שיפוץ המעון הרשמי בבלפור -

במסגרת השיפוץ של המעון הרשמי בבלפור רכש משרד רה"ם בשנים 2018 ו-2019 מוצרים לצורך מיגון החצר הפנימית ולצורך החלפת המטבח במעון הרשמי בבלפור, בסך כ-11.9 מיליון ש"ח. המוצרים כללו בין היתר מעטפת מיגון וכן מטבח, לרבות ייצורו והרכבתו, ומוצרי חשמל. בעקבות העיכוב כאמור בשיפוץ המעון הרשמי בבלפור המוצרים התיישנו או הושמדו, וברובם כבר אי אפשר להשתמש. כמו כן, דחיות חוזרות ונשנות של עבודות השיפוץ גרמו לעלויות נוספות, בין היתר בגין אחסון המוצרים וביטול הזמנות מספקים, בסך כ-3.9 מיליון ש"ח. ההוצאה על המוצרים האלה הסתכמה אפוא ב-15.8 מיליון ש"ח.

עיכוב בשיתוף השב"כ בפרויקט למיגון המעון הרשמי בבלפור - ביולי 2021 הניע

משרד רה"ם את תכנון פרויקט "וילה תהילה" לשיפוץ המעון הרשמי בבלפור. כחמישה חודשים לאחר מכן משרד רה"ם עירב את השב"כ בפרויקט. בנוגע לתקופה הזאת עלו בביקורת שלושה ליקויים: (א) עד סוף שנת 2021 הפרויקט התנהל ללא הקפדה מספקת על אבטחת המידע, ובכך הועמד בסיכון מידע בעל רגישות ביטחונית הנוגע למעון ראש הממשלה; (ב) רק במרץ 2022 עודכנו תכולות הפרויקט בהתאם להנחיות השב"כ ועלות הפרויקט עודכנה מ-54 מיליון ש"ח ל-123 מיליון ש"ח, ובהמשך צמצם השב"כ את דרישותיו לתכולות הפרויקט ל-50 מיליון ש"ח (כ-40% מהעלות המלאה). עקב כך התעכבה קביעת תכולות הפרויקט בחצי שנה; (ג) השב"כ התנה את צמצום דרישותיו לתכולות הפרויקט בקידום לאלתר של פרויקט שירה להקמת מבנה למשרד רה"ם ולמעון ראש הממשלה, ואולם פרויקט שירה עדיין לא קודם.

מיגון, שיפוץ והתאמות במעונות הפרטיים של ראשי הממשלה

עלויות התאמת המעונות הפרטיים לשימוש ראשי הממשלה, בשל עיכוב של שנים

בשיפוץ המעון הרשמי בבלפור - במשך כחמש שנים וחצי, ממאי 2018 עד נובמבר 2023, לא השלים משרד רה"ם את עבודות השיפוץ של המעון הרשמי בבלפור. עקב כך ומכיוון שבמהלך תקופה זו כיהנו בישראל שלושה ראשי ממשלה, נדרש המשרד לפעול למיגון כמה מעונות פרטיים של ראשי הממשלה - בקיסריה, ברעננה, בתל אביב וברחוב עזה בירושלים ולבצע התאמות במעונות לצורכי פעילותם של ראשי הממשלה. העלות המצטברת של העבודות האמורות (בעיקר עבודות המיגון) הייתה 56 מיליון ש"ח, וברוב האמצעים שהותקנו במסגרת העבודות לא ניתן לעשות שימוש חוזר. במהלך השנים הללו משרד רה"ם לא שב ובחן חלופות לרכישה או לשכירה של מבנה אחר בירושלים למגורי ראשי הממשלה.

הוצאות משרד רה"ם על מיגון המעון הפרטי-חלופי ברעננה (ראש הממשלה נפתלי בנט)

1. **ההוצאה על שכירת אמצעי אבטחה ומיגון זמניים** - עלות אבטחת המעון הפרטי-חלופי של מר נפתלי בנט בתקופת כהונתו כראש הממשלה ברעננה הסתכמה ב-24.9 מיליון ש"ח. לצורך מיגון מעון זה שכר משרד רה"ם במשך כ-12.5 חודשים אמצעי אבטחה ומיגון זמניים בסך כ-9.5 מיליון ש"ח. האמצעים נשכרו מכוח הסכם שנועד לספק אמצעים לאירועים נקודתיים, ולגבי חלקם נקבע מודל חיוב על בסיס שעת, שלא התאים לשכירת הציוד למיגון ממושך ורצוף של מעון פרטי של ראש ממשלה. עקב כך שילם המשרד על פריטים נלווים לצורך אבטחה ומיגון - שכירת תאי שירותים ניידים סך של כ-103,000 ש"ח לפריט בחודש, ועל שכירת גנרטורים סך של כ-390,000 ש"ח לפריט בחודש, ובסך הכול כ-6.2 מיליון ש"ח, כ-65% מההוצאה הכוללת על שכירת אמצעים זמניים (שהסתכמה בכ-9.5 מיליון ש"ח). הסכום ששולם עלה באלפי אחוזים על הסכום שנדרש היה לשלם לו נשכרו האמצעים מראש לפרקי זמן ארוכים יותר.

2. **שימוש חוזר באמצעי המיגון** - במעון הפרטי ברעננה הותקנו, על פי דרישות השב"כ, אמצעי מיגון קבועים בסך כ-14.5 מיליון ש"ח. השב"כ הניח בעת קבלת ההחלטה בדבר אמצעי המיגון כי אפשר יהיה לעשות שימוש חוזר באמצעים, אולם קרוב לוודאי כי האפשרות לעשות זאת לא תמומש הלכה למעשה. למשל, 6.8 מיליון ש"ח הוצאו על רכישת ציוד אבטחה פיזית, שלדברי משרד רה"ם אינו בר שימוש חוזר, ו-5.7 מיליון ש"ח הוצאו על רכישת אמצעים טכנולוגיים שלדברי משרד רה"ם ניתנים לשימוש חוזר, אולם הם נמצאים באחסון ועלולים להתיישן, ואין ודאות כי יעשה בהם שימוש חוזר.

הוצאות משרד רה"ם על מיגון המעון הפרטי בתל אביב (ראש הממשלה יאיר לפיד) - עלות אבטחת המעון הפרטי בתל אביב בתקופת כהונתו של חבר הכנסת יאיר לפיד כראש הממשלה בחודשים יולי עד דצמבר 2022 הייתה כ-3.58 מיליון ש"ח, מהם כ-2.79 מיליון ש"ח (כ-78%) עבור שכירת אמצעי אבטחה ומיגון זמניים. בתקופה זו עמדה בתוקף התקשרות קודמת של המשרד לאספקת אמצעי אבטחה ומיגון זמניים, שלא תוכננה לתת מענה על צורך ארוך טווח של מיגון מעון פרטי של ראש ממשלה. משרד רה"ם בחן כמה חלופות לשכירת האמצעים הזמניים במחיר מופחת, ולבסוף שכר תאי שירותים במחיר המותאם לשכירות ארוכת טווח וכן שכר גנרטורים במסגרת ההתקשרות הקיימת, לאחר שמצא ששאר החלופות לא היו עדיפות באופן מובהק. כמו כן, לצורך מיגון המעון בתל אביב לא נעשה שימוש באמצעים שפורקו ממעונות אחרים.

הוצאות משרד רה"ם על מיגון המעון הפרטי-חלופי ברחוב עזה ועל מיגון המעון הנוסף בקיסריה (ראש הממשלה בנימין נתניהו) - עלות עבודות האבטחה והמיגון במעון ברחוב עזה ובמעון בקיסריה בתקופות הכהונה של חבר הכנסת בנימין נתניהו כראש ממשלה, מינואר 2019 ועד נובמבר 2023, הסתכמה בכ-27.8 מיליון ש"ח, מהם 960,000 ש"ח למיגון ותחזוקת המעון בקיסריה בשנת 2019; כ-19,097,000 ש"ח למיגון המעון

הפרטי-חלופי ברחוב עזה וכן לשכירת דירות תפעול ודירות מאבטחים בשנת 2023; וכ-7,710,000 ש"ח למיגון המעון הנוסף בקיסריה ולשכירת דירות למאבטחים, בשנת 2023.

בטיחות המעון הפרטי-חלופי ברחוב עזה (ראש הממשלה בנימין נתניהו)

1. **ליקויי בטיחות במעון ברחוב עזה** - המידע המצוי בידי משרד רה"ם נכון ליוני 2023 מעיד על ליקויי בטיחות במרפסות המעון ברחוב עזה, אשר משמש חלופה למעון הרשמי של ראש הממשלה מאז תחילת שנת 2023.

2. **עלות תיקון ליקויי הבטיחות במעון ברחוב עזה** - משרד רה"ם שכר שני יועצים לצורך ביצוע בדיקות הנדסיות במבנה המעון בעזה וקביעת מהות הליקויים הקיימים במעון והיקף העבודות שיש לבצע כדי לתקנם. יועץ הנדסי א' שנשכר על ידי אגף ביטחון וחירום במשרד רה"ם העריך את עלות ביצוע העבודות הדרושות בכ-3 עד 4 מיליון ש"ח. יועץ הנדסי ב', שנשכר לבקשת החשבות והלשכה המשפטית של המשרד לאותה מטרה, ביצע כמה בדיקות הנדסיות נוספות והעריך את עלות ביצוע העבודות הדרושות ב-250,000 ש"ח. עלות יישום הצעתו של יועץ הנדסי א' הייתה גבוהה אפוא פי 12 לפחות מעלות הצעתו של יועץ הנדסי ב'. עלה כי ועדת המכרזים במשרד רה"ם וועדת הפטור באגף החשכ"ל החליטו לאשר הגדלת סכום ההתקשרות למיגון המעון ברחוב עזה ב-13 מיליון ש"ח (מ-12 מיליון ש"ח ל-25 מיליון ש"ח), בתנאי שתינתן עדיפות לחלופה הזולה יותר, וסכום ההתקשרות בנוגע למרפסות המעון לא יחרוג מ-750,000 ש"ח. נמצא כי אגף הביטחון והחירום במשרד רה"ם העביר לקבלנים בקשה להגשת הצעות מחיר לביצוע העבודות, המבוססת בעיקר על החלופה היקרה יחסית, הנאמדת בכ-3 מיליון ש"ח לפחות. בהמשך לכך, משרד רה"ם כלל לא קיבל הצעות מחיר בנוגע לחלופה הזולה, ושתי הצעות המחיר שקיבל כללו תכולת עבודות התואמת את החלופה היקרה בלבד. הצעת המחיר הזולה מבין השתיים הייתה בסך כ-1.7 מיליון ש"ח, לא כולל מע"ם ותקורה. באוקטובר 2023 אישרו ועדת המכרזים במשרד רה"ם וועדת הפטור באגף החשכ"ל את בקשת אגף הביטחון והחירום במשרד רה"ם לשינוי עלות רכיב הקונסטרוקציה, מסך של עד 750,000 ש"ח לסך של עד 1.7 מיליון ש"ח. לצד זאת, לא חל שינוי בעלות הכוללת של העבודות במעון ברחוב עזה, וצוין כי המקור התקציבי יהיה הפחתה בעלות רכיבים אחרים. עד למועד סיום הביור שערך משרד מבקר המדינה בסמוך לקבלת התייחסות משרד רה"ם בפברואר 2024, לא הושלמו עבודות המיגון במעון ברחוב עזה.

3. **התאמת המעון ברחוב עזה לשהיית ראש הממשלה בזמן מלחמה** - על פי דוח יועץ מיגון שהוגש למשרד רה"ם בפברואר 2023, המעון הרשמי חלופי ברחוב עזה אינו מתאים לשמש מעון לראש הממשלה בתרחיש "איומי מלחמה", ובזמן "אירוע משמעותי" ראש הממשלה ומשפחתו "אינם אמורים לשהות בדירה". ב-7 באוקטובר 2023 פתח ארגון חמאס במתקפה רצחנית על ישראל מרצועת עזה, שכללה ירי רקטות לעבר אזור הדרום ולעבר המרכז וחדירת חוליות מחבלים לערים וליישובים בגבול הרצועה. במהלך החודש הראשון למלחמה, לכל הפחות, התגורר ראש הממשלה מחוץ למעון הרשמי-חלופי ברחוב עזה. נכון לעת הזו, משך המלחמה אינו ידוע ומשרד רה"ם פעל להצבת מרחב מוגן בחצר המעון הרשמי-חלופי והעריך את עלותו ב-474,000 ש"ח. בפברואר 2024 ציין משרד רה"ם כי "המעון החלופי ברחוב עזה אומנם אינו מתאים לאיומי מלחמה, אך הותאם ועונה על כל שאר איומי הייחוס, ואף

באשר לאיומי מלחמה צומצם הסיכון". עולה אפוא כי המעון ברחוב עזה אינו מתאים לאיומי מלחמה, וכי המענה שניתן להציב למול איום זה חלקי בלבד. נכון לנובמבר 2023, העלות הצפויה של מיגון המעון ברחוב עזה מסתכמת ב-18 מיליון ש"ח.

קביעת תכולות עבודות המיגון ואישור ההוצאה עליהן - צורכי האבטחה והמיגון של המעונות הפרטיים של ראשי הממשלה והיקף הציוד הנדרש למתן מענה על צרכים אלה מוצעים בידי משרד רה"ם, על סמך דרישות שב"כ, ומאושרים בידי השב"כ, על בסיס שיקולים מקצועיים-ביטחוניים, וללא שקילה שיטתית של שיקולים כלכליים לצורך חיסכון בעלויות. משרד רה"ם פעל בשני מקרים שעלו בביקורת - פרויקט אלמוג והפרויקט במעון הרשמי בבלפור - לבחינת אמצעי האבטחה העומדים בדרישות השב"כ על סמך שיקולי ביטחון ורק בהמשך בחן שיקולים כלכליים לשם חיסכון בעלויות. כך, בפרויקט אלמוג נאמדו עלויות המיגון בכ-270 מיליון ש"ח ולאחר שקילת שיקולים כלכליים צומצם אומדן העלות לכ-55 מיליון ש"ח, ובמעון הרשמי בבלפור נאמדה עלות השיפוץ בכ-54 מיליון ש"ח, לאחר גיבוש תכולות הביטחון על ידי השב"כ היה אומדן העלות כ-123 מיליון ש"ח, ולאחר שקילת שיקולים כלכליים צומצם אומדן העלות לכ-50 מיליון ש"ח. במקרים אחרים, כגון במעון הפרטי-החלופי ברעננה, המשרד לא פעל כך.

הסדרת אבטחת המעונות הפרטיים של ראשי הממשלה - לעיתים הצבת אמצעי אבטחה ובינוי ביטחוני במעונות הפרטיים של ראשי הממשלה ובסביבתם מותנים בהליכי בקשת אישור של רשויות התכנון לפי דיני התכנון והבנייה. לנוכח מאפייניו הביטחוניים של הבינוי, משרד רה"ם רשאי לנקוט הליך תכנוני מזורז לביצוע בינוי כאמור, באמצעות פנייה לוועדה למתקנים ביטחוניים (ולמ"ב). בדיון במשרד המשפטים במאי 2021 הוצע כי עם העלאת הצורך בהצבת אמצעי מיגון סמוך למעון שר שהאחריות לאבטחתו חלה על משרד רה"ם, יציב המשרד בשלבים הראשונים אמצעי ביטחון זמניים ויקבל מן הוולמ"ב היתר זמני להצבתם, ולאחר השלמת הליך סדור בוולמ"ב יקבל אישור קבוע לכך ויציב אמצעים קבועים.

1. **המעון הפרטי-החלופי ברעננה -** ביוני 2021 נכנס ראש הממשלה לשעבר, מר נפתלי בנט, לתפקידו. באוגוסט 2021 קיבל משרד הביטחון ממשרד רה"ם בקשה להניע תהליך תכנוני בוולמ"ב בנוגע למעון ברעננה, אך לא קידם את הבקשה כיוון שלא צורפו אליה כל המסמכים הנדרשים. משרד רה"ם ביצע עבודות בינוי ביטחוני בסביבת המעון עד אפריל 2022, בלי שווידא כי בקשתו ממשרד הביטחון בעניין פנייה לוולמ"ב טופלה, והוא קידם בפועל את הסדרת הבינוי בהיבטי תכנון ובנייה רק באפריל 2022, לאחר שאמצעי המיגון הקבועים כבר הוצבו בסביבת המעון. עקב דרך הפעולה האמורה של הגורמים המקצועיים, הוצבו אמצעי מיגון קבועים במעון ברעננה באופן שאינו עולה בקנה אחד עם דיני התכנון והבנייה, ובכלל זאת לא הוקנתה למי שהיה עלול להיפגע מהעבודות הזכות להתנגד להן.

2. **המעון הפרטי בקיסריה -** החל מדצמבר 2022 מכהן ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, בתפקידו. סמוך לאחר כניסת ראש הממשלה לתפקיד ביקש אגף הביטחון במשרד רה"ם להציב אמצעי אבטחה סמוך למעונו הפרטי בקיסריה. התברר כי חלק מאמצעי האבטחה אשר הוצבו בסביבת המעון הפרטי בקיסריה בשנים 2003 - 2019 מוצבים שלא כדין. במהלך הביקורת החל משרד רה"ם לפעול לקבלת אישור ולמ"ב להצבת האמצעים.

אבטחת בתי שרים

הסדרת אבטחת בתי שרים מול רשויות התכנון - בשנת 2021 נדון הנושא במשרד המשפטים ועלה כי הצבת עמדות שמירה בבתי שרים מתבצעת, משיקולי ביטחון, מייד עם השבעת השר, בעוד שלעיתים קרובות הליכי התכנון הנדרשים מורכבים וממושכים. סוכם כי משרד רה"ם ומשרד המשפטים ידונו בנושא, ואם לא יימצא פתרון לכך יובא הנושא לעיון דרגי המקצוע הבכירים במשרד הביטחון ובמשרד רה"ם ואף לעיון הדרג המדיני הבכיר, כדי שתתקבל החלטה בנושא.

1. כעבור כשנתיים, במועד סיום הביקורת, משרד המשפטים ומשרד רה"ם עדיין לא דנו בנושא ולא קידמו את גיבוש הפתרון. למעשה, אין הסדר חוקי המאפשר למשרדי הממשלה להציב עמדות שמירה סמוך לבתי שרים באופן מיידי, תוך שמירה על צרכי הביטחון ועל דיני התכנון והבנייה בכל מצב תכנוני או קנייני.

2. במאי 2023 בדק משרד מבקר המדינה את מצב ההסדרה הלכה למעשה של הצבת מבני אבטחה סמוך לבתי שרים בארבעה משרדי ממשלה: המשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות, משרד התקשורת ומשרד החוץ, בנוגע לשרים שכיהנו במשרדים אלה בממשלות ה-35, ה-36 וה-37. בעשרה מקרים שנבדקו אישור הרשות המקומית להצבת האמצעים התקבל בתוך פרק זמן של יום אחד עד שלושה חודשים, תלוי בין היתר במאפייני בית השר ובמורכבות האבטחה שלו. בחמישה מקרים מתוך העשרה נדרשה בדיקה תכנונית בנוגע להצבת האמצעים, ובארבעה מהם הבדיקה לא בוצעה כנדרש.

הסדרת אבטחת המעון הפרטי בתל אביב (ראש הממשלה יאיר לפיד) - יצוין לחיוב כי במסגרת הצבת אמצעי אבטחה סמוך למעון הפרטי בתל אביב פעל משרד רה"ם מבעוד מועד לקבלת היתר כדין.

עיקרי המלצות הביקורת

קבלת החלטת ממשלה בנוגע לעתיד הפרויקט - מומלץ כי משרד רה"ם יביא לפני הממשלה בהקדם "הצעת מחליטים" לצורך קבלת החלטה בדבר פרויקט אלמוג ופרויקט שירה; כי משרד רה"ם יפעל לקביעת גורם אחד שיהיה אחראי לקידום ההחלטה בדבר הקמת הפרויקט וליישומה; כי הגורמים המקצועיים במשרד רה"ם יפעלו בתיאום ובשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים המעורבים בפרויקט, בין היתר באמצעות פגישות ומסירת המידע הדרוש, לצורך קידום הפרויקט; וכי משרד רה"ם יפרט בהצעת מחליטים את תפקידי ועדת ההיגוי וסדרי התיאום בין הגורמים העוסקים בפרויקט, ויגבש כבר כעת, במסגרת הצעת מחליטים, את המנגנון לתיאום בין השותפים לפרויקט, בשלביו השונים. זאת כדי להבטיח כי מידע רלוונטי בנושא יועבר לכל הגורמים המעורבים בפרויקט, תוך התחשבות בתפקידיהם.

מיגון מבנה משרד ראש הממשלה - מומלץ כי משרד רה"ם ישלים בהקדם האפשרי את ביצוע העבודות הנדרשות לצורך מיגון המבנה שבו שוכן המשרד; כי המשרד יקיים בקרה שוטפת על אספקת ציוד במסגרת פרויקטים שבניהולו, יתעד את ממצאי הבקרה ויוודא במועד קרוב ככל הניתן למועד האספקה כי הציוד שסופק תואם את הציוד שהוזמן, ואם יימצאו פערים באספקה, משרד רה"ם יפעל כדי שהספק יספק את החסר, ולחלופין ישיב כספים ששילם לו המשרד תמורת ציוד שלא סיפק או תמורת ציוד שאינו עונה על דרישת המשרד בהתקשרות עימו. כמו כן, מומלץ כי המשרד יבדוק אם קיימים פערי אספקה בפרויקטים דומים אחרים, ואם יימצאו פערים מהותיים, המשרד יפעל כאמור לעיל.

השלמת עבודות במעונו הרשמי של ראש הממשלה בבלפור - מומלץ כי משרד רה"ם, בשיתוף השב"כ, יפעל ליישום הפתרון המתוכנן למיגון המעון הרשמי בהקדם האפשרי, תוך ביצוע מעקב תקציבי הדוק וכן תוך מעקב אחר קצב התקדמות הפרויקט בהתאם ללוח הזמנים המתוכנן.

מעורבות השב"כ בפרויקטים - מומלץ כי משרד רה"ם יערב את השב"כ בפרויקטים הנוגעים לתחום הביטחון, בשלבים הראשונים של הפרויקטים ומבעוד מועד, על פי תפקידי הארגון ואחריותו להנחיית המשרד; כי משרד רה"ם יוודא שגורמים חיצוניים הנותנים שירותים למשרד מיישמים את ההנחיות הנוגעות לאבטחת מידע; וכי המשרד יקפיד לפעול בהתאם להנחיות השב"כ הנוגעות לביטחון המידע.

בחינת חלופות למעון הרשמי - מומלץ שמשרד רה"ם וחטיבת הנכסים באגף החשכ"ל יבחנו חלופות אחרות למעון הרשמי, כגון רכישה או שכירה של מבנה אחר בירושלים אשר ישמש את ראש הממשלה כמעון רשמי אחד המתאים לצרכיו ויאפשר מיגון בהתאם לדרישת גורמי הביטחון. כמו כן, מומלץ כי בחינה כאמור תתחשב בתרחיש "איומי המלחמה". זאת, בשל מצב המלחמה מאז אוקטובר 2023 והסיכון להתממשות איום דומה בעתיד. לנוכח תשובת משרד רה"ם, ולפיה המעון הרשמי-חלופי ברחוב עזה אינו מתאים לאיומי מלחמה (הגם שעל פי התשובה צומצם הסיכון לראש הממשלה המתגורר בו), יש מקום שהמשרד יקבל החלטה בנוגע להמשך מגורי ראש הממשלה במעון זה. בעניין זה נדרש כי שב"כ ישולב בהליך הבחינה וההחלטה בנושא, שכן חוות דעתו המקצועית בנוגע לסיכון אמורה לעמוד במרכז הליך זה.

הוצאה על אמצעי אבטחה ומיגון זמניים ועל התקשרויות עם ספקים - על חשב משרד רה"ם לבקר את הליכי הרכש שבאמצעותם המשרד רוכש מוצרים, כדי לוודא שמחירים שנקבעו לטווח הקצר לא אומצו לרכש לטווח הארוך, ובמידת הצורך על המשרד לבצע את התיקונים הנדרשים. מומלץ ששנציגי משרד רה"ם, בהתקשרויותיו עם ספקים, יקפידו לוודא שהמשרד רוכש שירותים ומוצרים על פי הסכמים מתאימים כדי להבטיח מחירים שאינם גבוהים ממחירי השוק. כמו כן מומלץ כי החשב הכללי יבדוק באופן רחבי במשרדי הממשלה אם הם משלמים תמורת מוצרים הנשכרים לטווח ארוך על פי תעריפים המתאימים לתקופות קצרות, ואם כן - יפעל להתאמת התעריפים לתקופות השימוש.

קביעת תכולות עבודות המיגון ואישור ההוצאה עליהן - מומלץ כי בעת קביעת תכולות מיגון של מעונות ראשי ממשלה יפעלו השב"כ ומשרד רה"ם לגיבוש חלופות לתכולות ולחישוב עלויותיהן. זאת לצורך השגת איוון בין צורכי המיגון לבין שמירה על משאבי הציבור וחסכון מרבי בעלויות. בהקשר לכך מומלץ כי חשבות המשרד תעשה

בקה על העלויות של החלופות השונות לפני שתתקבל החלטה בעניינן. במידת הצורך, כפי שעלה בעת הדיון בתכולות העבודות במעון הרשמי בבלפור, יש להעלות את הסוגיה להכרעת הגורמים הבכירים בשב"כ ובמשרד רה"ם. כמו כן מומלץ כי השב"כ יבחן את נסיבות ההנחה שניתן לעשות שימוש חוזר באמצעי המיגון הקבועים במעון ברעננה, וכי כאשר החלטת השב"כ בדבר אמצעי מיגון שיותקנו במעון ראש הממשלה מתקבלת גם על סמך הנחה כי אפשר לעשות בהם שימוש חוזר, הוא יוודא כי הנחה זו מבוססת וניתנת ליישום. מומלץ עוד כי משרד רה"ם יבחן את המשמעות הכלכלית והתפעולית של תיקון ליקויי הבטיחות במעון ברחוב עזה, וכי הוא יפעל בהתאם לממצאי הבחינה. עוד מומלץ כי משרד רה"ם יקפיד לפעול בהתאם להנחיות ועדת המכרזים ויקפיד על הצגה מאוזנת של חלופות לביצוע לפני מציעים פוטנציאליים. כמו כן מומלץ כי להבא משרד רה"ם יוודא שנוסף על התאמת מבנה לשמש מעון רשמי חלופי לראש ממשלה בהיבטי האבטחה והמיגון, המבנה מתאים גם בהיבט הבטיחות.

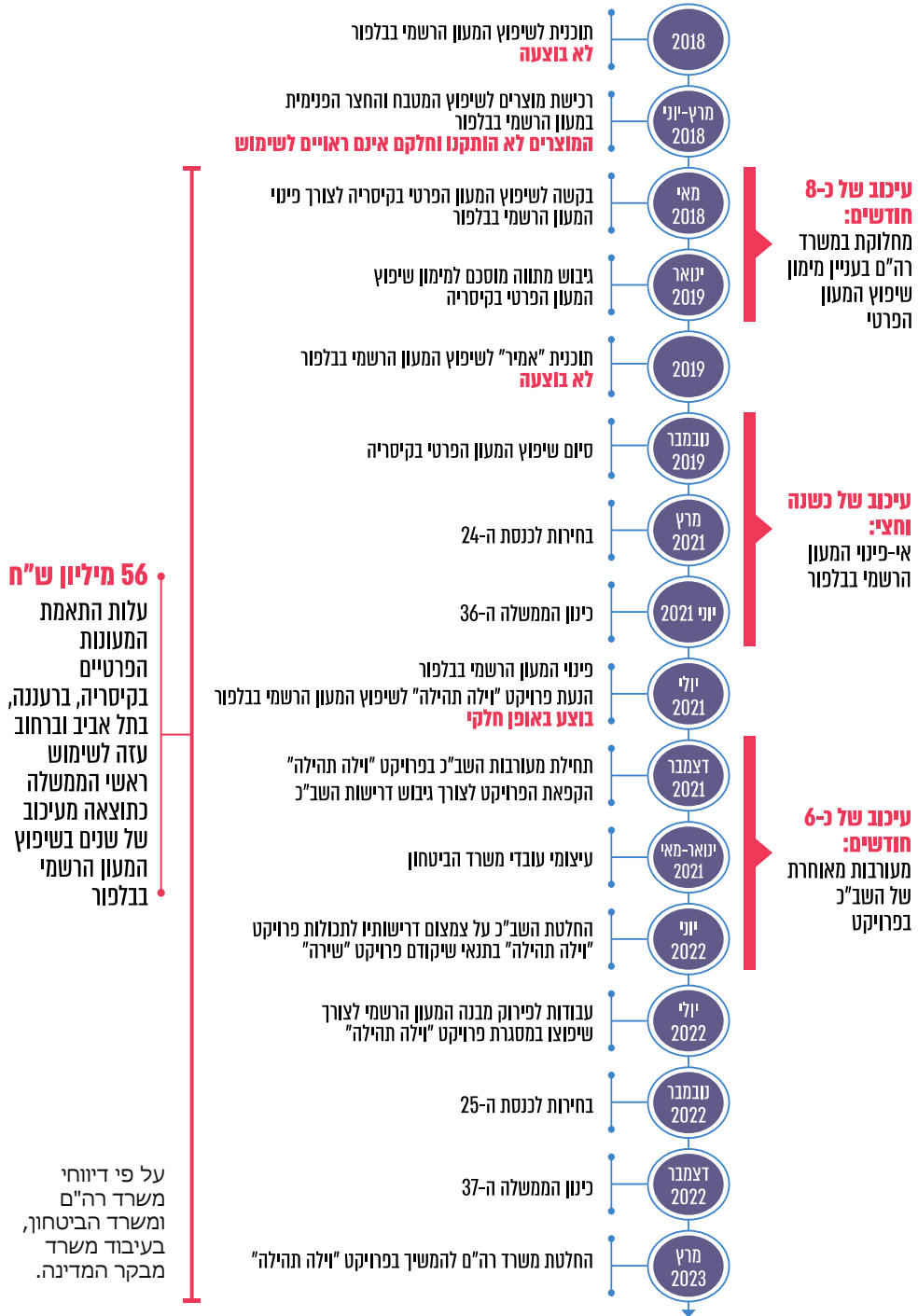
עוד מומלץ כי משרד רה"ם ישלים הקמת יחידת רכש מרכזית ויקפיד, בביצוע רכש, על הפרדה בין היחידה המקצועית המזמינה את הטובין או השירותים הנרכשים ובין הגורם המקצועי המאשר ומבצע את הרכש, לרבות בנוגע לרכש של אמצעי אבטחה ומיגון.

הסדרה תכנונית של הצבת אמצעים לאבטחת המעונות הפרטיים של ראשי הממשלה - על משרד רה"ם להשלים את ההסדרה התכנונית של הצבת אמצעי האבטחה בסביבת המעון בקיסריה. כמו כן על המשרד לבדוק אם במתקנים נוספים שבאחריותו מוצבים אמצעי אבטחה שלא בהתאם לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, ולתקנות מכוחו ולפעול להסדרת הצבת האמצעים ולקבלת האישורים להצבתם כדן.

הסדרה תכנונית של הצבת אמצעים לאבטחת בתי שרים - על משרדי הממשלה לפעול להצבת אמצעי אבטחה בבתי שרים, בהתאם לדיני התכנון והבנייה ולאחר קבלת ההיתרים הנדרשים לכך. מומלץ כי משרד המשפטים ומינהל התכנון במשרד הפנים, בהתייעצות עם משרד הביטחון שנציגו חבר בוולמ"ב, יפעלו להסדרת דרכי הטיפול באישור הצבת אמצעי האבטחה בבתי שרים, באופן הנותן מענה הן על צורכי הביטחון והן על הצורך בהסדרה לפי דיני התכנון והבנייה.

התמשכות פרויקט השיפוץ של המעון הרשמי בבלפור - נקודות ציון מרכזיות

ההוצאות על ביצוע העבודות במעונות הפרטיים של ראשי הממשלה, מינואר 2019 עד נובמבר 2023, בעיקר לצורך מיגון, וכן לצורך שהות מאבטחים ואנשי צוות של המעונות, באלפי ש"ח (מעוגל)

המעון הפרטי-חלופי בקיסריה 2023 עד נובמבר 2023 (ראש הממשלה נתניהו)*	המעון הפרטי-חלופי ברחוב עזה עד נובמבר 2023 (ראש הממשלה נתניהו)*		המעון הפרטי-בתל-אביב (ראש הממשלה דאז לפיד)	המעון הפרטי-חלופי ברעננה (ראש הממשלה דאז בנט)	המעון הפרטי-חלופי בקיסריה 2019 (ראש הממשלה דאז נתניהו)		
	עלות על פי אישור ועדת המכרזים	עלות על פי אישור ועדת המכרזים בפועל					
0	0	**189	**189	2,787	9,500	0	אמצעי אבטחה ומיגון זמניים
7,360	7,500	***17,900	18,000	639	14,485	795	מיגון קבוע
0	0	0	0	0	244	165	עבודות תחזוקה
0	0	370	370	0	120	0	שכירת דירות תפעול (בשנה)
210	210	530	538	149	579	0	שכירת דירות מאבטחים (בשנה)
7,570	7,710	18,989	19,097	3,600	24,900	960	סה"כ (מעוגל)

על פי נתוני משרד רה"ם.

* הנתונים אינם כוללים הוצאות מגורים ואבטחה נוספות, בעת שבה נדרשה יציאתו של ראש הממשלה מהמעון הפרטי-חלופי ברחוב עזה.

** מזה 29,000 ש"ח לצורך הקמת המיגון הזמני, וכן 32,000 ש"ח לצורך שכירות חודשית של אמצעי מיגון, בחמישה חודשים - מינואר 2023 עד מאי 2023 - המועד שבו נעשה הבירור האחרון של משרד מבקר המדינה עם משרד רה"ם.

*** 7,500 אלף ש"ח - הזמנה לרכישת טובין. כ-10,400 אלף ש"ח - הזמנה למיגון חלונות מנובמבר 2023.

סיכום

בשנת 2014 החליטה הממשלה לקדם את הפרויקט להקמת מבנה חדש למשרד רה"ם ומעון רשמי לראש הממשלה, כדי לספק למוקדי ההנהגה מיגון ביטחוני ותשתית תפקודית. ואולם כעשר שנים לאחר ההחלטה לבצע את הפרויקט המקורי (פרויקט אלמוג), פרויקט שכשל, עדיין לא התקבלה החלטה המאפשרת להניע את הפרויקט החלופי (פרויקט שירה), והוא לא קודם עוד. בהקשר לכך, רוב הליקויים שעלו בדוח מבקר המדינה משנת 2020 בנושא זה, ובמרכזם עיכוב של שנים בקידום הפרויקט, לא תוקנו.

לנוכח העיכוב הניכר בקידום הפרויקט והצפי שהוא יושלם רק בעוד כמה שנים, נדרשו פעולות בינוי ומיגון נרחבות ומיידיות במעון הרשמי של ראש הממשלה ברחוב בלפור, כדי להבטיח שהמעון יהלום את דרישות האבטחה והביטחון של גורמי הביטחון. ממצאי דוח זה מלמדים כי הדבר לא נעשה: משרד רה"ם לא ביצע את תוכנית השיפוץ של המעון משנת 2018 ותוכנית נוספת משנת 2019, ונכון לנובמבר 2023 המשרד עדיין לא התאים את המעון הרשמי של ראש הממשלה לדרישות גורמי הביטחון. יתר על כן, ההתנהלות האיטית והלקויה בכל הנוגע לפעולות הבינוי במעון הרשמי בבלפור השיתה על אוצר המדינה הוצאות בהיקף כספי ניכר: פעולות השיפוץ שתוכננו במעון ושבעבורן נרכש ציוד בהיקף של מיליוני ש"ח לא מומשו, וציוד שנרכש נפגם בעקבות העיכוב כאמור בשיפוץ המעון הרשמי בבלפור ולא ניתן להשתמש בו.

בשל העיכוב בשיפוץ המעון הרשמי בבלפור, נמנעה כניסתם של ראשי ממשלה למעון בשנים 2021 - 2023 ועלה הצורך להתאים את מעונותיהם הפרטיים לשימוש כסביבת עבודה הנעשית ברגיל במעון הרשמי. לצורך כך השקיעה המדינה כ-56 מיליון ש"ח, מינואר 2019 ועד יוני 2023, לביצוע עבודות מיגון ובינוי בבתייהם הפרטיים של ראשי ממשלה.

הביקורת העלתה שככלל, ההחלטות בדבר תכולות עבודות המיגון והבינוי האמורות מתקבלות על סמך הדרישות המקצועיות והביטחוניות, לרבות לצורך התאמת המבנה למגורי ראש ממשלה, וללא שקילה שיטתית של שיקולים כלכליים לצורך חיסכון בעלויות. נוסף על כך עלה כי הדרישות המקצועיות והביטחוניות האמורות נקבעו בהנחה שאפשר לעשות שימוש חוזר באמצעי מיגון שעלותם גבוהה, אך בפועל אמצעי מיגון שעלותם כ-54% מעלות כלל אמצעי המיגון (6.8 מ-12.5 מיליון ש"ח) נמצאים באחסון, ואין ודאות שניתן יהיה להשתמש בהם. שני הקשיים מחייבים מציאת פתרונות מתאימים, גם על רקע תחלופת ראשי ממשלה.

בסופו של יום ממצאיו של דוח זה משקפים חולשה מתמשכת של משרד רה"ם לאורך עשור בקבלת החלטות בדבר הקמת מבנה חדש למשרד ושיפוץ מעונו הרשמי של ראש הממשלה, ובהוצאתן לפועל; חולשה זו הובילה להוצאות ניכרות על מיגון ובינוי במעונות פרטיים של ראשי ממשלה, שהתאפיינו בחוסר יעילות ובבזבז כספי ציבור; בינוי בנכסים פרטיים במימון אוצר המדינה מביא לכדי עירוב לא רצוי בין הפרטי לציבורי.

על משרד רה"ם לפעול לתיקון מכלול הליקויים המפורטים בדוח ביקורת זה. במוקד הפעולות הנדרשות מצויים שני מרכיבים עיקריים: האחד - קידום החלטה בדבר אישור הפרויקט להקמת מבנה למשרד רה"ם ומעון רשמי לראש הממשלה, והשני - העמדת מעון מתאים לרשות ראש הממשלה, בהיבטי ביטחון, אבטחה ויעילות תפקודית ותקציבית, עד לעת שבה אפשר יהיה לאכלס את המעון הרשמי. לנוכח התממשות תרחיש המלחמה באוקטובר 2023, אשר במהלכו

"ראש הממשלה ומשפחתו אינם אמורים לשהות בדירה", כלומר במעון הרשמי-חלופי, מתחדד הצורך לשקול מחדש את התאמת המעון ברחוב עזה לשמש חלופה למעון הרשמי, וכן לשקול רכישת מבנה או שכירת מבנה עבור מעון רשמי אחד לראש הממשלה, שיענה על כלל הצרכים ויחסוך את ההשקעות הניכרות בבתיהם הפרטיים של ראשי ממשלה. לצד אלה, על משרד רה"ם (מנכ"ל המשרד, חשבות המשרד והלשכה המשפטית) להפיק לקחים מהליכי הרכש שבאמצעותם מבצע המשרד עבודות מיגון במעונות ראשי הממשלה ולפעול בהתאם ללקחים שיופקו.

